

Rola dzielnicowego w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego

Funkcja policjanta dzielnicowego zajmuje w strukturze Policji szczególne miejsce, a jej tradycja sięga blisko stu lat. Potrzebę jej wprowadzenia dostrzeżono już przed 6 września 1926 roku, kiedy to Komendant Główny Policji Państwowej określił służbę dzielnicowego i jego zadania. Policjanci przypisani byli do obwodów, w których pełnili służbę, załatwiając sprawy administracyjne oraz strzegąc bezpieczeństwa. Wraz z upływem lat i przekształceniami społeczno-politycznymi, które miały miejsce w Polsce, funkcje i zakres zadań dzielnicowych ulegały zmianie.

Przepisy prawa na współczesnego dzielnicowego, jako policjanta pierwszego kontaktu, nakładają bardzo szeroki zakres działań. Zadania dzielnicowego mają charakter dwukierunkowy, i uwzględniają one zarówno działania wobec obywateli, jak i wobec Policji.

Szczegółowe formy i metody wykonywania zadań przez dzielnicowego oraz kierownika rewiru dzielnicowych określa Zarządzenie nr 528 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 czerwca 2007 roku w sprawie form i metod wykonywania zadań przez dzielnicowych i kierownika rewiru dzielnicowych, Zarządzenie nr 921 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 września 2008 i Zarządzenie nr 115 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 kwietnia 2012 roku. Zarządzenie nr 528 Komendanta Głównego Policji z 2007 roku ma na celu uwolnić dzielnicowego od szeregu obowiązków na rzecz skierowania jego aktywności na działania prewencyjne. Postulat ten sprawił, że w istocie stworzono dwie kategorie dzielnicowych, tych, których zakres obowiązków nie przewiduje zadań niezwiązanych z istotą jego roli zawodowej oraz

tych, którzy takiej ochrony zostali pozbawieni. To rozgraniczenie ma bezpośredni związek z podziałem zadań dzielnicowego pełniącego służbę w miastach i na terenach pozamiejskich¹.

Dzielnicy pełnią specyficzną rolę w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego, wykonują obowiązki służbowe w ściśle określonym rejonie, w którym pełnią rolę „gospodarza”. Wymagania społeczne, a także specyfika służby dzielnicowego nakłada na niego wiele szczegółowych wymagań zarówno z zakresu predyspozycji psychofizycznych, jak i specjalistycznej wiedzy oraz umiejętności. Policjant dzielnicowy spełnia rolę rzecznika, pośrednika pomiędzy Policją, jako ogólnokrajową formacją, a społeczeństwem lokalnym. W powierzonym mu rejonie służbowym prowadzi on działania o charakterze prewencyjnym, wykrywcym, operacyjnym i profilaktycznym. Jako bezpośredni przedstawiciel organów ścigania, znany i na stałe związany z mieszkańcami obsługiwanego terenu, idealnie wpisuje się w nowoczesną filozofię współdziałania Policji ze społeczeństwem jaką jest „community policing”. Jako pierwszy styka się z problemami obywateli, przez co ma wpływ na tworzenie opinii społecznej o pracy Policji oraz jej obrazie w oczach społeczeństwa. Istotnym elementem współpracy dzielnicowych z mieszkańcami dzielnicy są relacje na szczeblu formalnym z przedstawicielami organizacji społecznych oraz samorządami, ponieważ są one w posiadaniu informacji, które rozpatrzone w sposób holistyczny dają pełen obraz lokalnych problemów, takich jak, np. alkoholizm czy przestępczość nieletnich, dzięki czemu łatwiej znaleźć sposoby ich rozwiązywania, a także potencjalne płaszczyzny zapobiegania.

Właściwa praca dzielnicowego ma znaczenie nie tylko na płaszczyźnie działań z zakresu profilaktyki społecznej, ale przede wszystkim zapobiegania i walki z przestępczością, która ma miejsce w powierzonym mu rejonie. Wykorzystanie codziennej pracy dzielnicowego oraz odpowiedni poziom współpracy z innymi ko-

¹ Zarządzenie nr 528 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 czerwca 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez dzielnicowego i kierownika rewiru dzielnicowych, Dz. Urz. KGP z 2007, nr 12, poz. 95.

mórkami organizacyjnymi jednostki Policji może przynieść wiele korzyści, a sama ciągła obecność funkcjonariusza dzielnicowego w terenie podnosi poziom bezpieczeństwa mieszkańców podległego mu rejonu.

W zakres obowiązków dzielnicowego wchodzi nie tyle rozpoznanie przydzielonego mu rejonu służbowego pod względem osobowym, terenowym, zjawisk oraz zdarzeń mających wpływ na stan porządku i bezpieczeństwa publicznego, ale również zadania z zakresu profilaktyki społecznej oraz ścigania przestępstw i wykroczeń². Dzisiejszy dzielnicowy musi posiadać wiedzę na temat struktur gospodarczych i środowiskowych, znać stosunki społeczno-ekonomiczne, a także konflikty społeczne oraz ich genezę. Powinien posiadać informacje o planowanych w jego rejonie imprezach sportowych, kulturalnych, handlowych itp., a także zbierać informacje o osobach karanych, przebywających na przepustkach lub przerwach w odbywaniu zasądzonej kary. W ramach swoich zadań zobowiązany jest ponadto do gromadzenia informacji o osobach podejrzewanych o popełnienie przestępstwa, uzależnionych od alkoholu, narkotyków czy innych substancji psychoaktywnych, jak również o nieletnich zagrożonych demoralizacją oraz ofiarach przestępstw i wykroczeń. W związku z tym podejmuje on również działania o charakterze profilaktycznym oraz inicjuje działania w zakresie organizowania pomocy w umieszczeniu osób zagrożonych uzależnieniem odpowiednio w zakładzie odwykowym, leczniczym czy opiekuńczym³.

Dielnicowy współpracuje także z instytucjami samorządu terytorialnego. Współpraca dzielnicowego z miejscowymi instytucjami ma również miejsce w stosunku do ośrodków pomocy społecznej oraz placówek oświatowych⁴.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami każdy dzielnicowy posiada swój rejon służbowy, czyli tzw. dzielnicę, w której prowadzi

² M. Kubica, B. Węgrzyn, *Dzielnicowy...*, *op. cit.*, s. 8.

³ M. Kubica, B. Węgrzyn, *Dzielnicowy – historia i terażniejszość*, „Policyjne Forum Szkoleniowe”, *op. cit.*, s. 8.

⁴ M. Kubica, B. Węgrzyn, *Dzielnicowy...*, *op. cit.*, s. 8.

rozpoznanie osobowe, terenowe oraz posesyjne a także zjawisk i zdarzeń mogących mieć wpływ na stan porządku i bezpieczeństwa publicznego. Podstawową formą pełnienia służby przez dzielnicowych w swoim rejonie jest obchód. Dzięki bezpośrednim kontaktom dzielnicowego ze środowiskiem społecznym stanowiącym jego rejon służbowy dzielnicowy pozyskuje informacje na jego temat, zarówno w zakresie tzw. stosunków społeczno-ekonomicznych, jak i zjawisk patologicznych, konfliktów społecznych czy planowanych przedsięwzięć.

Akty prawne działania dzielnicowego sprowadzają się do czterech obszarów:

- prowadzenie rozpoznania przydzielonego rejonu;
- realizowanie zadań z zakresu profilaktyki społecznej;
- realizowanie zadań z zakresu ścigania sprawców przestępstw;
- kontrolowanie przestrzegania prawa powszechnie obowiązującego, a także przepisów prawa miejscowego.

Szczególne miejsce w zakresie obowiązków dzielnicowego zajmują działania o charakterze profilaktycznym, dlatego też od dzielnicowego oczekuje się, że będzie przeprowadzał rozmowy prewencyjne, a także podejmował inne działania, które miałyby na celu udzielenie pomocy lub powstrzymanie przed popełnieniem czynów zabronionych.

Bez względu na teren pełnienia służby, wykonuje on wiele zadań, a w szczególności rozpoznaje zagrożenia i przeciwdziała przyczynom ich powstawania, inicjuje działania profilaktyczne w społeczności lokalnej i wykonuje zadania administracyjno-porządkowe, a także inne, które są związane z zawiadomieniem o przestępstwie i zabezpieczeniem miejsca przestępstwa.

Dielnicowy prowadzi ciągłe rozpoznanie przydzielonego mu rejonu pod względem osobowym, terenowym, zjawisk i zdarzeń mogących mieć wpływ na stan porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Dzielnicowy w ramach swoich obowiązków służbowych obowiązany jest podejmować niezbędne przedsięwzięcia zmierzające

do zapobiegania popełnianiu przestępstw, w m. in. do inspirowania i organizowania działań i przedsięwzięć prewencyjnych; inicjowania i uczestniczenia w spotkaniach organizowanych przez samorządy, szkoły i organizacje mogące przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego; przekazywanie bezpośrednio lub pośrednio informacji mających szczególny wpływ na poziom bezpieczeństwa publicznego, utrzymywania stałego kontaktu z ofiarami przestępstw oraz inicjowania działań mających na celu rozwiązanie problemu strachu; organizowania doradztwa profilaktycznego dla ofiar przestępstw; realizowania zadań z zakresu zapobiegania przemocy w rodzinie. W zakresie ścigania sprawców przestępstw dzielnicowy jest zobowiązany m. in. do natychmiastowego podjęcia niezbędnych czynności służbowych po uzyskaniu informacji lub ujawnieniu faktu popełnienia przestępstwa lub wykroczenia (zabezpieczenie miejsca zdarzenia, ustalenia świadków i osób pokrzywdzonych, udzielenia pomocy ofiarom); ujawnienia i zabezpieczenia wszelkich śladów mogących mieć związek z popełnionym przestępstwem⁵.

Zgodnie z tymi zapisami dzielnicowy ma obowiązek zajęcia się problematyką przemocy w rodzinie występującą w jego rejonie służbowym, podejmowania działań prewencyjnych wobec jej sprawców i działań na rzecz bezpieczeństwa ofiar oraz realizacji procedury „Niebieskiej Karty”, gdy istnieje podejrzenie, że zetknął się z przemocą w rodzinie. Dzielnicowy realizujący procedurę „Niebieskiej Karty” zobowiązany jest ponadto do prowadzeniateczki zagadnieniowej „Przemoc w rodzinie”, która prowadzona jest odrębnie dla każdej rodziny w przypadku wszczęcia procedury przez Policję lub inny uprawniony podmiot. W teczce powinny być gromadzone wszelkie dokumenty potwierdzające czynności podjęte wobec przemocy w rodzinie. W ramach procedury „Niebieskiej Karty” dzielnicowy z rejonu, w którym zamieszkuje osoba co do której istnieje podejrzenie, że jest ofiarą przemocy w rodzinie, uczestniczy również z ramienia Policji w pracach grup robo-

⁵ H. D. Sasal, *Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie*, Warszawa 2005, s. 82–85.

czych zespołów interdyscyplinarnych powołanych do rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie⁶.

Z punktu widzenia prewencji kryminalnej i „community policing” szczególnie ważny jest wachlarz działań dzielnicowego z zakresu profilaktyki społecznej. Stanowi on, że dzielnicowy obowiązany jest podejmować niezbędne przedsięwzięcia zmierzające do zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń w terenie, a w szczególności:

- inspiruje organizowanie działań i przedsięwzięć prewencyjnych, współpracuje ze specjalistą do spraw prewencji kryminalnej;
- inicjuje i uczestniczy w spotkaniach organizowanych przez samorządy, szkoły lub organizacje mogące przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego, zwłaszcza patologii, właściwej edukacji i wychowania młodzieży;
- informuje mieszkańców o występujących zagrożeniach i udziela instrukcji o sposobach zabezpieczania się, zachowania w określonych sytuacjach oraz organizowania się w celu poprawy bezpieczeństwa;
- uczestniczy w kontrolach obiektów zagrożonych przestępstwami;
- propaguje sposoby technicznego zabezpieczenia obiektów zagrożonych przestępstwami;
- utrzymuje stały kontakt z ofiarami przestępstw oraz inicjuje działania mające na celu rozwiązanie problemu strachu oraz organizuje doradztwo profilaktyczne dla tej grupy osób, realizuje zadania z zakresu zapobiegania przemocy w rodzinie.

Przy czym należy pamiętać, że zestaw tych zadań jest wzorcowy, takie zadania wyznacza się w nowoczesnych policjach tzw. „policjantom pierwszego kontaktu”.

⁶ Wytyczne nr 2 Komendanta Głównego Policji..., *op. cit.*, § 4, 5.

Przy tym wykazywać się sporą wiedzą teoretyczną z kryminologii, socjologii, psychologii społecznej, szeroko pojętego prawa, w tym również prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, pedagogiki i resocjalizacji. Musi mieć znaczne doświadczenie życiowe i sporą praktykę policyjną. Ponadto powinien on wykazywać się umiejętnością łatwego nawiązywania kontaktów z ludźmi, umiejętnością wzbudzania zaufania ludzi starszych itp.⁷

Szczególnie umiejscowienie dzielnicowego w strukturze Policji sprawia, że jest on podstawowym ogniwem wykonawczym, realizującym zadania z zakresu szeroko rozumianej profilaktyki. Wiąże się to z faktem, że dzielnicowy jest policjantem na stałe związanym z określonym rejonem i jego mieszkańcami. Jako pierwszy styka się z problemami ludzkimi, przez co ma wpływ na tworzenie opinii o pracy Policji w społeczeństwie⁸.

Policjant pełniący funkcję dzielnicowego z uwagi na poczynione w swoim rejonie służbowym rozpoznania i analizy poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego powinien sygnalizować przełożonym własne spostrzeżenia co do najbardziej efektywnego czasu i miejsca rozmieszczenia funkcjonariuszy służb patrolowych. Jednocześnie może on wskazać określone działania w odniesieniu do osób podejrzanych i miejsc zagrożonych przestępczością, a w sytuacjach szczególnych sam może zostać do takiego rodzaju służby skierowany. Dzielnicowy, z racji zakresu swoich obowiązków, stanowi również swoiste ogniwo prewencji kryminalnej. Jego wiedza na temat obsługiwanego rejonu służbowego może być przydatna w tworzeniu programów o charakterze prewencyjnym, skierowanych mające na ograniczenie konkretnych zagrożeń. W tym zakresie współpracuje on z innymi funkcjonariuszami, szczególnie z tymi powołanymi konkretnie do realizacji zadań z zakresu prewencji kryminalnej⁹. Ponadto policjant pełniąc

⁷ J. Widacki, *Rewiry dzielnicowych...*, op. cit., s. 138–139.

⁸ *Raport o stanie prewencji kryminalnej...*, op. cit., s. 54–55.

⁹ D. Micek, M. Micek, P. Łuka, Z. Gontarzewski, *Rola dzielnicowego w Policji. Współdziałanie z podmiotami policyjnymi i pozapolicyjnymi*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji, Szczytno 2007, s. 45.

cy funkcję dzielnicowego, oprócz inspirowania działań prewencyjnych, powinien również brać udział w ich realizacji. Prócz zadań z zakresu prewencji kryminalnej dzielnicowi zobowiązani są do wykonywania wielu zadań związanych ze ściganiem sprawców przestępstw, w sytuacjach prawem przewidzianych, dzielnicowy może prowadzić postępowanie przygotowawcze i sprawdzające.

Służba obchodowa stanowi podstawową formę pełnienia służby przez dzielnicowego. W ramach obchodu dzielnicowy prowadzi ciągle rozpoznanie przydzielonego mu rejonu pod względem osobowym, terenowym, zjawisk i zdarzeń mogących mieć wpływ na stan porządku i bezpieczeństwa publicznego. Rozpoznanie terenowe dotyczy w sposób szczególny miejsc, wyznaczonych w oparciu o analizę stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego sporządzoną na podstawie informacji uprzednio uzyskanych podczas pełnienia służby przez dzielnicowego i przekazanych kierownikowi rewiru dzielnicowych. Do miejsc wymagających szczególnego nadzoru dzielnicowego zaliczamy¹⁰:

- miejsca zagrożone nasileniem przestępczości narkotykowej i alkoholowej;
- punkty gromadzenia się osób zagrażających porządkowi i bezpieczeństwu publicznemu, a także lokali uczęszczanych przez osoby podejrzewane o popełnianie przestępstw i wykroczeń;
- bazary i targowiska oraz okolice lokali gastronomicznych;
- miejsca grupowania się nieletnich mogących stanowić zagrożenie bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- obiekty narażone na działalność przestępczą ze względu na położenie, charakter produkcji lub świadczonych usług oraz atrakcyjność sprzedawanych lub magazynowanych towarów.

¹⁰ Zarządzenie nr 528 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 czerwca 2007..., *op. cit.*, § 11 ust. 1.

Prócz wyżej wymienionych miejsc obchód dzielnicowego obejmuje¹¹:

- ulice, place, drogi dojazdowe, podwórka, przejścia między ulicami i domami, skwery, parki, tereny leśne, opuszczone obiekty i urządzenia obrony cywilnej;
- siedziby organów administracji publicznej, instytucji, organizacji politycznych i społecznych, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe oraz zarządy budynków komunalnych;
- przedsiębiorstwa i zakłady pracy, obiekty i placówki oświatowo-wychowawcze, kulturalne, rozrywkowe, gastronomiczne, bazy transportowe, inwestycje budowlane, banki i placówki handlowe, w tym obiekty, obszary i urządzenia podlegające obowiązkowej ochronie na podstawie odrębnych przepisów;
- trasy przebiegu linii komunikacji miejskiej i międzymiastowej, dworce, przystanki, stacje benzynowe, pogotowie techniczne, informację turystyczną, hotele, obiekty służby zdrowia i obiekty sportowe.

Prowadzenie tego rodzaju rozpoznania rejonu służbowego musi być procesem ciągłym, dynamicznym i koniecznym. Funkcjonariusz pełniący funkcję dzielnicowego powinien utrzymywać szerokie kontakty ze społeczeństwem, co najłatwiej osiągnąć poprzez prowadzenie rozmów z mieszkańcami podległego mu rejonu służbowego podczas pełnienia przez niego służby obchodowej.

Spędzanie przez dzielnicowego większości czasu swojej służby w rejonie sprzyja dobremu rozpoznaniu terenowemu. Może również w znaczący sposób przyczynić się do zebrania informacji, które umożliwią ustalenie sprawcy popełnienia przestępstwa lub wykroczenia. Ponadto, przy zachowaniu odpowiedniej współpracy z pozostałymi służbami policyjnymi, rozległa wiedza dzielnicowego na temat podległego mu rejonu służbowego, może mieć znaczący wpływ na ustalenie miejsca pobytu czy też zatrzymania osób poszukiwanych. Podczas wykonywania obchodu dzielnicowy

¹¹ Tamże, § 11 ust. 2-5.

również niejednokrotnie kontroluje bądź odwiedza posesje i mieszkania, co w efekcie może przyczynić się do odzyskania przedmiotów utraconych w wyniku przestępstwa lub wykroczenia, a także ujawnienia przedmiotów mogących służyć do ich popełnienia, i tych, których posiadanie jest zabronione.

W ramach wykonywania codziennych czynności służbowych dzielnicowy dokonuje m.in. rozpoznania osobowego na przydzielonym mu rejonie służbowym. Rozpoznanie osobowe ma na celu zdobycie informacji o osobach zamieszkałych lub przebywających na terenie podległym dzielnicowemu, które ze względu na swoją przeszłość, aktualny tryb życia czy zachowania stwarzają zagrożenie dla porządku i bezpieczeństwa publicznego, co w szczególności dotyczy osób:

- karanych, a także korzystających z przepustki lub przerwy w odbywaniu kary;
- podejrzewanych o prowadzenie działalności przestępczej;
- uzależnionych od alkoholu, narkotyków lub innych środków psychoaktywnych;
- nieletnich zagrożonych demoralizacją i sprawców czynów karalnych.

Wiedza dzielnicowego, zdobyta poprzez dokładne i efektywne przeprowadzenie rozpoznania osobowego, może stać się nieocenionym źródłem informacji nie tylko w procesach profilowania nieznanymi sprawców przestępstw ale, np. w sytuacji poszukiwania osób, w tym także zaginionych¹². Podobne znaczenie ma również prowadzone przez dzielnicowych rozpoznanie terenowe, które obejmuje m.in. obserwację miejsc zagrożonych, w których gromadzić mogą się osoby zagrażające porządkowi i bezpieczeństwu publicznemu, w tym również nieletni lub przebywać mogą

¹² A. Gliszczyński, *Proces profilowania nieznanymi sprawców przestępstw* [w:] *Prewencja i edukacja w kształtowaniu bezpieczeństwa społeczności lokalnej*, pod red. A. Jaworska, M. Stefański, Wydawnictwo Szkoły Policji, Słupsk 2007, s. 145–156.

niebezpieczni przestępcy¹³. Dzięki temu, że dzielnicowy większość czasu spędza w rejonie służbowym, posiada dobre rozpoznanie w środowisku. Może to znacząco przyczynić się do zebrania informacji, które umożliwią nie tylko ustalenie sprawcy popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, ale przy odpowiedniej współpracy z innymi służbami policyjnymi może znacznie wpłynąć na ustalenie miejsca pobytu czy też zatrzymania osób poszukiwanych. Do zakresu obowiązków jakie zostały nałożone na policjantów pełniących służbę dzielnicowych zalicza się m.in. podejmowanie czynności zmierzających do ustalenia miejsca pobytu lub ujęcia osób poszukiwanych oraz do odzyskania przedmiotów utraczonych w wyniku przestępstwa lub wykroczenia czy też służących do jego popełnienia, a także poszukiwania osób zaginionych. Poszukiwanie osób zaginionych jest formą pracy operacyjnej, w której wyróżnić można czynności operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i administracyjno-porządkowe.

W ramach rozpoznania osobowego dzielnicowy powinien ponadto utrzymywać kontakty z osobami, które z uwagi na pełnioną funkcję, wykonywany zawód, wykonywaną działalność społeczną czy zainteresowania, mogą mieć wpływ na funkcjonowanie środowiska lokalnego, a tym samym mogą się przyczynić do podjęcia skutecznych działań zapobiegających popełnianiu przestępstw i wykroczeń. W ramach swoich obowiązków służbowych dzielnicowy powinien również kontaktować się z osobami – potencjalnymi ofiarami przestępstw i wykroczeń, w celu wskazania im właściwych sposobów unikania zagrożenia.

Dzielnicowy prowadzi postępowania przygotowawcze i wyjaśniające oraz czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenie, a także wykonuje czynności na miejscu zdarzenia, w tym zabezpiecza ślady i dowody mające istotny wpływ na przebieg przestępstwa i wykrycie sprawcy.

W ramach wykonywania codziennych czynności służbowych stosuje szeroko pojęte metody pracy operacyjnej, w tym wywiad

¹³ A. Gliszczyński, *Praktyczne aspekty pełnienia służby patrolowej*, Wydawnictwo Szkoły Policji, Słupsk 2010, s. 21–22.

środowiskowy, wywiad operacyjny, współpraca z osobowymi źródłami informacji a także zasadzkę, obserwację i penetrację terenu.

Udział Policji, szczególnie funkcjonariusza na stanowisku dzielnicowego, w działaniach społeczności lokalnej, jak również działaniach samorządów terytorialnych na rzecz poprawy i utrzymania porządku i bezpieczeństwa publicznego jest niezbędny. Policja, jak i organy samorządów na różnych szczeblach dysponują odpowiednim zasobem kadrowym odpowiedzialnym za kwestie bezpieczeństwa na podległym im terenie, przez co wzajemna współpraca tych instytucji może przynosić większe efekty¹⁴. W szeregach Policji największe znaczenie w tego rodzaju współpracy instytucjonalnej ma odpowiedniego rodzaju współpraca z policjantem pełniącym funkcję dzielnicowego. Do wachlarza jego obowiązków należy bowiem także prowadzenie rozpoznania zagrożeń występujących w podległym rejonie, nawiązywanie kontaktów ze społeczeństwem, pozyskiwanie informacji o osobach i zdarzeniach mogących zakłócić panujący porządek prawny, a także inicjowanie działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa publicznego. W wykrywaniu ewentualnych zagrożeń Policja nie może opierać się jedynie na własnych siłach, ponieważ tylko połączenie ich ze społeczeństwem pozwala w dużym stopniu ograniczyć przestępczość. Mieszkańcy danego rejonu to jedno z najlepszych źródeł informacji o możliwych niebezpieczeństwach, które mogą tam wystąpić. Pierwszą osobą, której mieszkańcy powinni zgłaszać swoje potrzeby dotyczące poprawy bezpieczeństwa, powinien być dzielnicowy, który pełni rolę swego łącznika pomiędzy jednostką Policji, a społeczeństwem. To w pewnym sensie gospodarz podległego mu rejonu służbowego, doradca miejscowej społeczności w wielu sprawach, a jednocze-

¹⁴ W. Biedrzycki, K. Świerczewski, *Charakterystyka funkcjonowania dzielnicowego w Policji*, Centrum Szkolenia Policji, Legionowo 2014, s. 16.

śnie reprezentant jej interesów w kontaktach z miejscową jednostką Policji¹⁵.

Istotnym elementem współpracy Policji ze społeczeństwem jest organizacja spotkań z bezpośrednim udziałem funkcjonariusza Policji. Korzyści płynące z takich spotkań mają charakter dwustronny, ich uczestnicy mogą uzyskać wiele cennych informacji, np. na temat sposobów uchronienia się przed byciem ofiarą przestępstwa, mogą zainicjować wspólne działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa w danym rejonie, a umiejętnie i właściwie przeprowadzone budzą zaufanie społeczeństwa do organów ścigania. Takiego rodzaju przedsięwzięcie powinno mieć określony cel, np. podniesienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców osiedla. W spotkaniach tych z ramienia Policji najczęściej uczestniczy dzielnicowy, jako policjant najbliższy znający problemy lokalnej społeczności, a jego zadaniem jest przekazanie informacji na temat występujących w jego rejonie służbowym zagrożeń, ich skali, sposobu popełniania przestępstw oraz ewentualnych konsekwencji przewidzianych prawem dla ich sprawców oraz sugestii w kwestii sposobów zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Może on zatem pełnić rolę doradcy określającego, w jaki sposób ograniczyć występowanie czynów noszących znamiona przestępstw, np. poprzez wskazanie miejsc, które należałoby objąć systemem monitoringu¹⁶.

Spotkania Policji ze społeczeństwem to również wsparcie udzielane placówkom oświatowym, szczególnie zaś oddziaływanie wychowawcze Policji udzielane w formie prelekcji czy organizowaniu akcji tematycznych, które mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, ochronę od udziału w przestępstwie (zarówno jako ofiary jak i sprawcy czynu zabronionego). Największą rolę w tego rodzaju współpracy odgrywa policjant pełniący funkcję dzielnicowego, gdyż w zakres jego działań z zakresu profilaktyki społecznej wchodzi m.in. upowszechnianie

¹⁵ J. Tuliszka, *Wykonywanie zadań z zakresu prewencji kryminalnej* [w:] *Podręcznik policjanta...*, *op. cit.*, s. 173–175.

¹⁶ W. Biedrzycki, K. Świerczewski, *Charakterystyka...*, *op. cit.*, s. 16.

w szkołach programów profilaktycznych, ukierunkowanie na wyeliminowanie agresji wśród młodzieży oraz używanie przez nią substancji psychoaktywnych, wzmożenie kontroli realizacji obowiązku szkolnego, a także podjęcie działań zmierzających do usprawnienia przepływu informacji o uczniach wagarujących, czy też wspieranie dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym i przestępczością¹⁷.

Dzielnicowy jest jednym z ogniw realizujących wyspecjalizowane zadania na rzecz osiągnięcia celu ogólnego, jakim jest porządek i bezpieczeństwo publiczne w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego. W tej materii funkcjonariusz ten podejmuje wiele działań, które w bezpośredni sposób wpływają na kontrolę przestrzegania przepisów prawa, a także ujawnianie i eliminowanie zachowań przestępczych godzących w prawem chronione dobra, a przede wszystkim życie i zdrowie ludzkie.

¹⁷ J. Tuliszka, *Wykonywanie zadań z zakresu prewencji kryminalnej* [w:] *Podręcznik policjanta...*, *op. cit.*, s. 175–176.